

Věci nejsou v pořádku

LUKÁŠ RYCHETSKÝ

Velké vyprávění o nezastavitelné touze po svobodě, která ústí v sametové revoluci, do české moderní historie vrací téma hrdinství, jež víceméně splývá s „životem v pravdě“. Kromě kanonizované legendy o intelektuálovi, jenž putoval z vězení na Hrad, se jedinečnost českého návratu k parlamentní demokracii a kapitalismu zračí i v příběhu českého undergroundu. Roztodivní vlasatci a chuligáni, kteří si chtěli jen žít po svém, případně dělat muziku, nechtěli sehráli roli při formování disidentského hnutí, později se k němu sami přihlásili a po roce 1989 se – mimo jiné i prostřednictvím různých dokumentů – stali symboly odporu proti minulému establishmentu. A ovšem často i přehnané servility vůči tomu současnému. Několik z nich sice přijalo nevděčný osud věčných disidentů, ale o nich žádné dokumenty neuvidíte. Jiní se v nových časech prostě ztratili.

Ivan Martin Jirous ve *Zprávě o třetím českém hudebním obrození* z roku 1975 mluví v souvislosti s undergroundem o „hnutí, které vytváří stranou zavedené společnosti vlastní svébytný svět s jiným vnitřním nábojem, jinou estetiku a v důsledku toho i jinou etiku“. Nepoužívá sice ještě termín kontrakultura, ale v podstatě jej vystihuje, když píše o oficiální „první kultuře“ a naopak o té „druhé“, podzemní, kterou je třeba přivádět na svět také proto, že je protisystémová. Závěrem pak Jirous s povděkem kvituje, že v Československu se – na rozdíl od Ameriky – nemůže stát, že se undergroundový umělec zpronevěří svým ideálům a splyne s oficiální kulturou. V době represivních zásahů proti undergroundu to byla jistě pravda. Ke sloučení s establishmentem mohlo dojít skutečně až v podmínkách liberální demokracie.

Kapitalismus se na rozdíl od reálného socialismu naučil alternativní kulturu privatizovat ve svůj prospěch a o období pozdního kapitalismu to platí dvojnásob – stačí jen sledovat, s jakou rychlostí se pů

Mezi Havlem a Fanonem

Cesty k emancipaci podle Pavla Barši

Český politolog a filosof se ve své knize věnuje aktuálním problémům současného světa a politické levici zvláště. Vrací se k tématům, jimiž se zabýval už dříve – například k multikulturalismu nebo pojetí občanské společnosti a kolektivního jednání. Tentokrát je však spojuje s nejrůznějšími teoretickými východisky politické filosofie.

VOJTĚCH ČURDA

Kniha *Cesty k emancipaci* politologa Pavla Barši je oproti některým jeho předchozím pracím psána jazykem srozumitelným i pro poučenějšího laika. Jejimi převládajícími čtenáři však zřejmě zůstanou příznivci levice, kteří v ní mohou hledat inspiraci pro politickou praxi, a nezdídko ovšem budou s autorem i polemizovat.

Uzlovým bodem, z něhož se odvíjí Baršovo přemítání, je levicová idea emancipace, ať už se týká utlačovaných tříd, kolonizovaných národů nebo jinak marginalizovaných skupin. Autora přitom zajímají především rozpory, které uskutečňování této ideje provázejí. Barša svou práci postavil na analýze jednotlivých emancipačních konceptů a jejich realizací, přičemž různé přístupy často nazírá v binárních opozicích. Leckdy se vrací k tématům, která štěpila evropskou levici už od 19. století

a existenciálně pojímaného marxismu, Barša se však zaměřil spíše na pozdější část jeho díla, v níž je myšlenka emancipace pojímána kolektivisticky a spadá vjedno s objektivizujícími historicko-materialistickými zákonitostmi dějin. Ty říkají, že osvobození utlačovaných tříd znamená rovněž svobodu pro další porobené skupiny. Naproti tomu ve Fanonově pojetí musí kolektivní emancipaci předcházet afirmace menšiny a nad zdánlivým univerzalismem rovných občanských práv tak musí

Hipsteři bez cesty

Vyprahlá současnost v románu Tao Lina

V díle amerického spisovatele Tao Lina můžeme pozorovat vlivy beat generation, minimalistické prózy, ale i dekadence. To, jakým způsobem jazykový výraz přizpůsobuje modernímu vnímání světa, lze považovat za malou literární revoluci. I české publikum by o ní mělo vědět.

JAN BĚLÍČEK

Tvorba současného amerického spisovatele, básníka a umělce čínského původu Tao Lina je v jistém ohledu nejradikálnějším projevem současné hipsterské bohémy, která se z velké části koncentruje v newyorské čtvrti Brooklyn. Právě v případě Tao Lina se naplno projevuje souvislost slova „hipster“ jak s beat generation, tak s dnešní efemérní hipsterskou subkulturou. Také se ale ukazuje, v čem se dnešní hipsterský spisovatel od autorů padesátých a šedesátých let 20. století odlišuje.

Drogy a technologie

Postavy Linových silně autobiografických próz usilovně pracují na tom, aby pracovat nemusely, a přitom do sebe po gramech ládují všemožné drogy: adderall, ketamin, ritalin, heroin, kokain, marihuanu, extázi, LSD – prostě na co si vzpomenete. Na rozdíl od autorů beat generation už pro ně ale fetování neznamená boj proti konvencím upjaté měšťácké společnosti Spojených států. Je prostě zcela přirozenou součástí jejich životů. V rozhovoru pro lifestyleový časopis Vice, který se spisovatelem vedl jeho literární soupevník Giancarlo DiTrapano, tuto změnu Lin shrnul příznačně. Popisuje svůj čtenářský zážitek z autobiografické knihy Elizabeth Wurtzelové *More, Now, Again: A Memoir of Addiction* (Víc, hned, znova. Deník závislosti, 2001), speciálně pak z četby pasáží, v nichž autorka hovoří o nepříjemných zá

Co nastane po smrti druhého?

Roviny života Juliana Barnese

Nejnovější próza britského spisovatele Juliana Barnese mísí postupy esejistické, meditativní a románové. V koláži složené z reportáží o balónovém létání, milostného příběhu jednoho z prvních vzduchoplavců a autobiografické elegie se autor snaží najít rovnováhu mezi různými rovinami života. Zároveň ohledává možnosti, jak psát o lásce.

ANNA STEJSKALOVÁ

Už jste někdy mysleli na smrt? Nepochybně ano. Možná jste také mysleli na smrt partnera. Kdo z vás zemře dřív? Přežijete-li ho, jak vám potom bude? Po čem se vám bude stýskat nejvíc? Co budete dělat, jak se budete tvářit, jak o něm či o ní mluvit? Kdy na něj nebo na ni začnete zapomínat? Bude váš žal úměrný množství vaší lásky? Kým vlastně bez ní či bez něj budete? Poslední kniha Juliana Barnese *Roviny života* (Levels of Life, 2013) si klade právě takové otázky. Smyslem přitom není ani tak nalezení jasných odpovědí, jako tázání samo.

Pád a balanc

Barnesova kniha je rozdělena do tří částí, nazvaných Hřích výšky, Na rovinu a Ztráta hloubky. První z nich je koláží reportážních a historických detailů o létání balónem a aerostatické fotografii, druhá je fiktivním líčením vztahu frankofilního britského letce Freda „Blbbalona“ Burnabyho a herečky Sarah Bernhardtové a konečně v třetí části, reflektující smrt Barnesovy manželky Pat Kavanaghové v roce 2008, se prolínají vzpomínky s esejem.

Próza připomene předchozí Barnes

Vybroušený kámen

Tvrdost jako společný jmenovatel?

Sedmý ročník Zlínského salonu mladých představuje kvalitní výběr autorů z Česka i Slovenska. Prezentovaná díla se spíše než emocím a mezilidským vztahům věnují kultuře a přírodě. Výstava ukazuje cílevědomost mladých umělců, kteří často už zdaleka nestojí na začátku.

TEREZA JINDROVÁ

Pokud chceme „zrecenzovat“ nebo dokonce kriticky popsat výstavy typu generační přehlídky, stojíme vždy znovu před otázkou, jak se takového úkolu zhostit. Vzhledem k velkému množství vystavujících a absenci jednotlivých kurátorské koncepce se rysují dvě základní možnosti: vybrat pouze několik jednotlivců a jejich díla důkladněji představit a zhodnotit na úkor jiných, nebo na konkrétní popis a interpretaci příliš mnoha exponátů rezignovat a pokusit se navzdory odlišnosti najít nějakého společného jmenovatele. Tato recenze se vydává druhou cestou, k čemuž dala impuls víceméně náhodná poznámka.

„Je to tentokrát nějaké tvrdé... To umění, co teď dělají mladí, je prostě takové příliš tvrdé,“ prohlásila při našem rozhovoru sympatická dáma, která se sama podílí na vystavování současného umění ve Zlíně. Tvrdé. Ale v jakém smyslu? Jako když má někdo tvrdý život? Nebo jako když je někdo tvrdý chlap? Nebo snad jako když je něco tvrdé jako kámen? To asi nebude ta tvrdost, kterou tato dáma myslela.

Chladná čistota

Možná, že spíš než o tvrdosti bychom mohli v souvislosti s dí

From: PaulS*****@*****.com
To: margueritehumeau@gmail.com

Kurdistan, 10/09/2014

Dear Marguerite,

At long last I have a contribution for your project. Sorry it's taken so long to get it to you.

This is **CLEOPATRA**'s song in Behdini Kurdish, which we agreed would suffice for Median. It was translated by my friend Shilan Ali in Duhok, Kurdistan (in what is still theoretically part of Iraq). I helped her with her master's thesis at the University of Duhok a couple of years ago, and she is kind enough to help me out from time to time with things like this.

Shilan wrote the translation in the Arabic alphabet used for Kurdish in Iraq and she had someone transliterate it into what the Kurds call Letin. This is what the Kurds call the Roman alphabet version of their script, which is used in Turkey. I have put some notes on pronunciation after the text.

We discussed that Greek was Cleopatra's native language; she knew Egyptian; and there is a passage by Plutarch that says she knew six other languages (all local languages within or near her kingdom and that are now all extinct). She probably knew Latin. She was famous for conducting diplomatic business in the language of the person she was speaking to.

Best wishes as you prepare for your performance!

Paul S*

From: C*****@venomlaboratories
To: margueritehumeau@gmail.com

Florida, 05/12/2014

Marguerite,

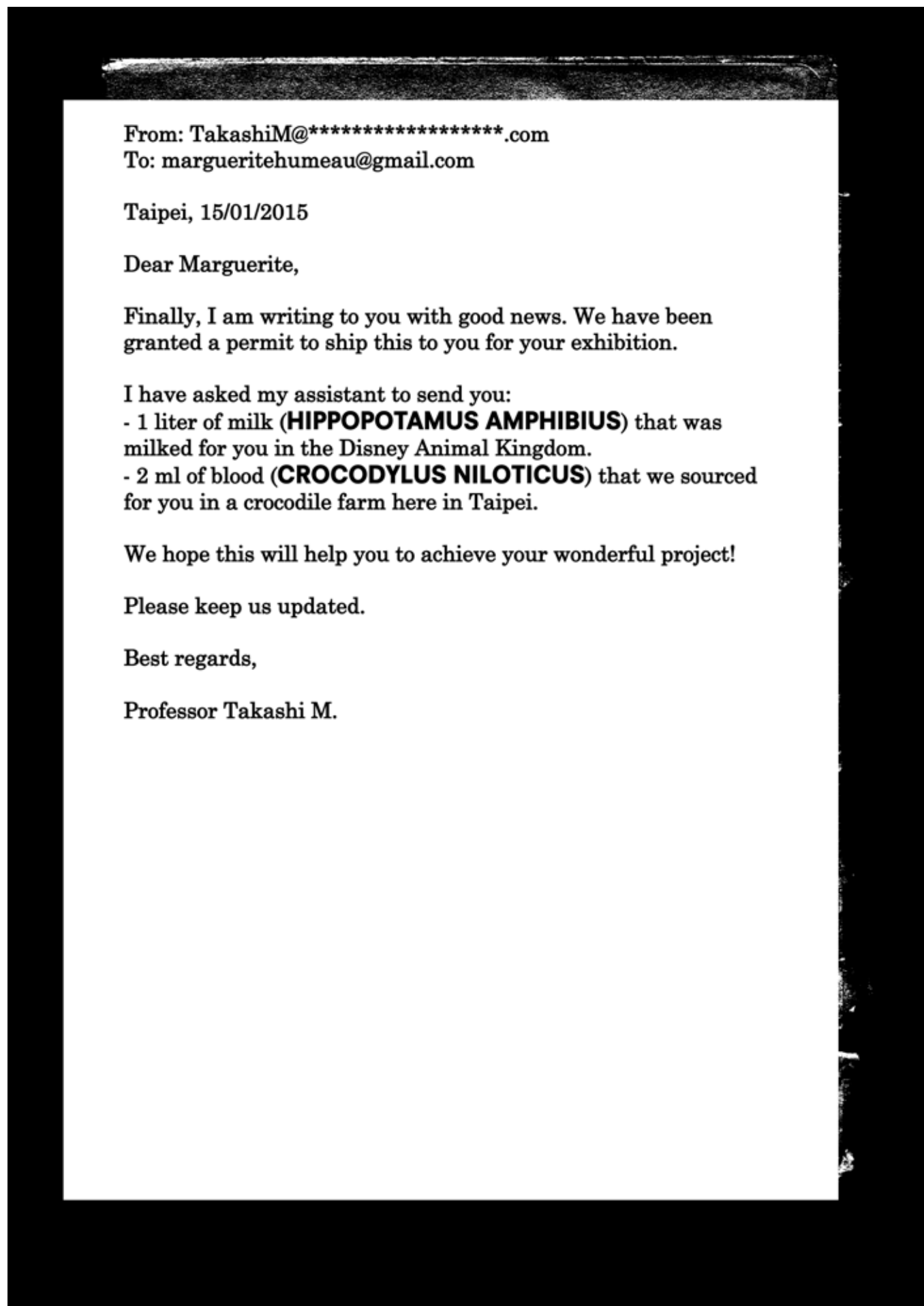
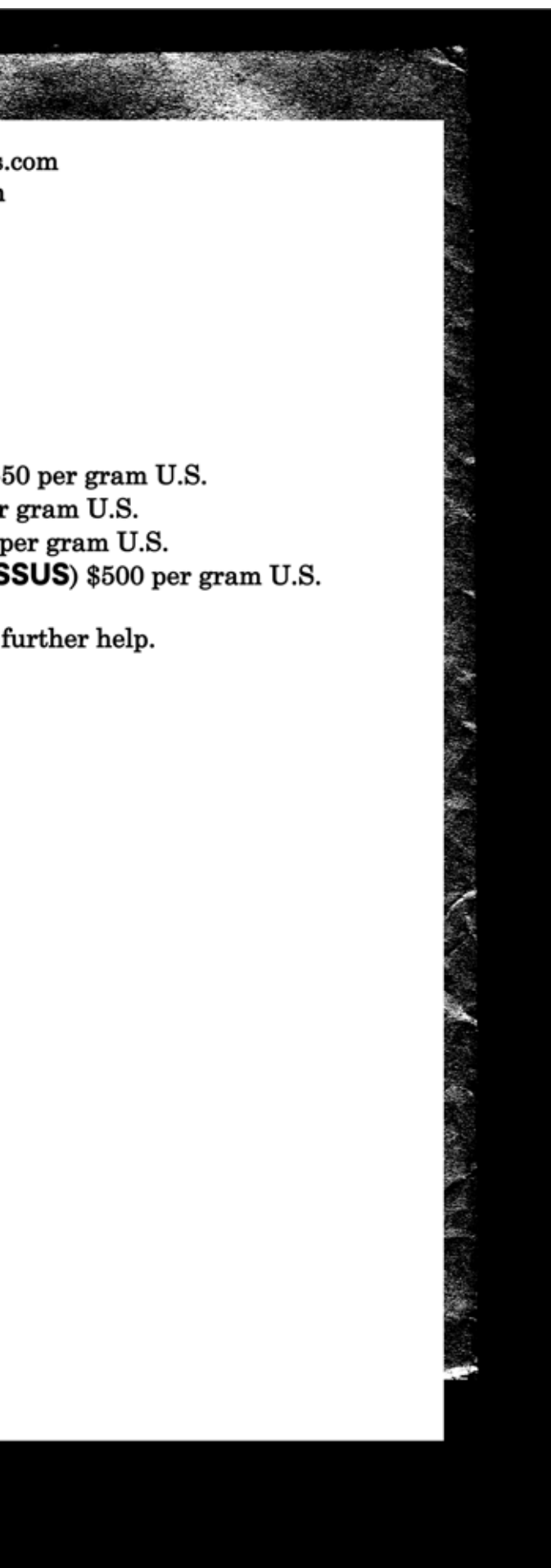
Prices are as follows.

D. polylepis (**BLACK MAMBA**) \$5
N. nivea (**CAPE COBRA**) \$380 per
O. hannah (**KING COBRA**) \$250
C.d.terrificus (**CROTALUS DURIS**)

Please let me know if we can be of

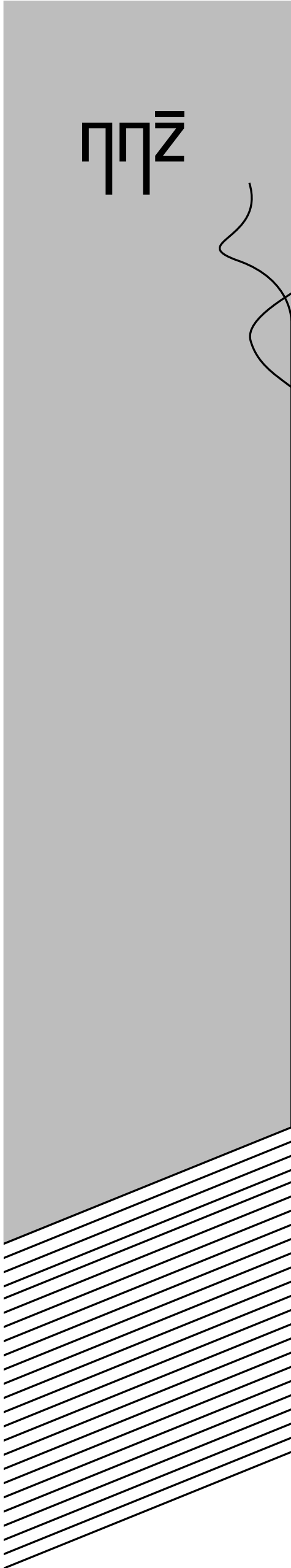
Sincerely,

C*.....

Britská umělkyně **Marguerite Humeau** (nar. 1986) si klade otázku, co vlastně znamená přechod od organického k syntetickému a jakým způsobem se v technologické společnosti udržuje nebo vytváří přírodní mýtus. Dokumentace pochází z příprav výstavy, kterou autorka otevřela letos v květnu v berlínském prostoru Duve. Jedná se o reprodukci skutečných e-mailových konverzací. Zpočátku anekdotická snaha o znovunalezení elixíru života se během příprav projektu stávala stále reálnější. Alespoň v tom smyslu, že na globálním trhu opravdu lze všechny potřebné ingredience koupit, byť za astronomické částky. Oslovení univerzitní profesoři se obecně shodují na tom, že krokodýlí krev, hroší mléko či jed mamby černé mají unikátní vlastnosti – například co se týče rezistence vůči tak zákeřným virům, jako je HIV. Lehce narůžovělá tekutina, kterou po dobu trvání výstavy produkovala umělkyní navržená pumpa nazvaná Tawaret, obsahuje silná antibiotika a antiseptika a údajně může vyléčit jakoukoli nemoc. Továrna na syntetický elixír života – několikametrový umělohmotný destilátor, tvarem připomínající něco mezi protézou, Disneyho figurkami a Vetřelcem – byla umístěna v sytě žluté místnosti, vymalované synteticky připraveným a poněkud naředěným jedem černé mamby.

Michal Novotný

gjf

LANDSCAPE FESTIVAL PRAHA 2015

výstavy — instalace — projekty

10. 7. – 27. 9. 2015
Nákladové nádraží Žižkov
vstup zdarma

www.landscape-festival.cz
www.nakladovenadrazizizkov.cz
www.gjf.cz

MINISTERSTVO
KULTURY

Státní fond kultury ČR

Městská
část
Praha

6

